

Euran kunnan ympäristöohjelma vuosille 2022-2026

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle tiedoksi.....	3	Puhtaat vedet.....	20
Alkusanat.....	4	Sopeutuminen ja varautuminen.....	21
1. Luku EURA – elinvoimainen mahdollistaja, visio ja päättavoitteet.....	5	Euran kunnan kärkitoimenpiteet.....	22
2. Luku Euran ympäristö nyt.....	7	Euran kunnan muut toimenpiteet.....	24
Euran kasvihuonekaasupäästöt.....	9	Mittarit ja seuranta.....	26
3. Luku Ympäristöohjelman teemat.....	11	LIITE: ympäristöohjelman jalkauttaminen.....	27
Kestävät hankinnat.....	15		
Jäte- ja kiertotalous.....	16		
Energia, yhdyskuntatekniset asiat.....	17		
Liikenne, ympäristökasvatus/hyvinvointi/terveys.....	18		
Luonnon monimuotoisuus.....	19		

Lukijalle tiedoksi

Euran kuntaan valmistui ympäristöohjelma Satakunnan ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tuloksena toukokuussa 2022. Ohjelman on laatinut energia- ja ympäristötekniikan koulutusohjelman opiskelija Satu Palokangas aikavälillä 05/2021-05/2022.

Opinnäytetyön pituus on 75 sivua, se on ladattu Theseus – opinnäytetyöjärjestelmään. Linkki viralliseen opinnäytetyöhön, julkaisun pysyvä osoite on

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022053013015>

Tämä on kunnan lyhyt *luonnosversio*, joka on sivumäärältään huomattavasti pienempi ja se syntyi opinnäytetyön tuloksena.

Kuvat ja tekstit: Satu Palokangas

Alkusanat

Ympäristöasiat ovat meidän kaikkien yhteisiä asioita. Luonnossa lähtökohtana olisi se, että kaikki pysyisi tasapainossa, ihminen ottaisi vain sen, minkä tarvitsee. Luonto on korvaamaton, ilman sitä emme pärjää. Me ihmiset olemme heikentäneet luontoa, mutta ei hätää, toivoa kuitenkin on. Me saamme luonnosta ruokaa, energiaa ja lääkkeitä, se säätelee säätiloja ja tukee terveyttä. Se innoittaa ja opettaa. Luonnon monimuotoisuuden säilyminen on tärkeää ja hyvän elämän edellytys, joten ympäristöohjelman laatimiseen tuli Euran kunnan valtuustolta aloite: Euran kunnanhallitukselle tehtiin valtuustoaloite 15.2.2021, jossa esitettiin ympäristöohjelman laatimista Euran kuntaan. Aloitteessa katsotaan, että Euran kuntaan tarvitaan ympäristöohjelmaa, jonka päämääränä on taata kuntalaisille terveellinen, viihtyisä ja luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö nyt ja tulevaisuudessa. (Valtuustoaloite Euran kunta 61/11.00/2021).

Ympäristöohjelma on erityisen ajankohtainen juuri nyt. Uutta ilmastolakia ollaan päivittämässä ja siten varmistamassa Suomen hiilineutraaliustavoitteen toteutuminen vuoteen 2035. EU asettaa lisäksi omat ilmastotavoitteensa mm päästövähennyksiin. **Syksyllä 2022 annetaan eduskunnalle ilmastolakia täydentävä esitys, jossa lainsäädäntöön tulisi velvoite mm kunnille laatia ilmastosuunnitelmat.** Se tulee siis velvoittamaan myös kuntia ja on selvää, että ilmasto- ja ympäristösuunnitelmia tullaan tulevaisuudessa laatimaan kunnille paljon. Ympäristöohjelma neuvoo ja opastaa kuntaa ja kuntalaisia kohti uutta ympäristövastuullisempaa suuntaa. Uusien asioiden tai tekemisen muutos voi joskus aiheuttaa vastareaktiota, mutta kun uusia mahdollisuuksia tarkastelee tämän ajan valossa ja ajankohtaisia luonnontapahtumien tullessa omalle kohdalle, voi huomata, että muutos tai vanhasta luopuminen voikin tarkoittaa kaikkien osapuolten kannalta jotakin hyvää tai parempaa. **On myös tullut aika, jolloin on sopeuduttava muutoksiin ja tartuttava arjen toimiin,** jotta tulevilla sukupolvilla olisi mahdollisuus nauttia puhtaasta ilmasta ja luonnonkauniista Eurasta.

Ympäristöohjelma on laadittu kaikille. Vastuullisuus yhdistävät meitä kaikkia ja ne voivat olla isoja tai pieniä. Ohjelmassa on paljon toimia kunnan organisaatiolle, mutta myös kaikelle kansalle ja kuntalaisten arkeen. Se on laadittu vuorovaikutteisesti asiantuntijahaastatteluiden pohjalta sekä osallistamalla kuntalaisia laajaan Euran ympäristön tilaan ja toimiin liittyvässä kyselyssä. Korona-aika on mahdollistanut valtakunnalliset ilmasto- ja ympäristöaiheiset webinaarit ja niihin osallistumisen. Ympäristöohjelman jalkauttamisen aikana on tarkoitus järjestää kuntalaisille lisää vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

1 EURA – ELINVOIMAINEN MAHDOLLISTAJA, VISIO JA PÄÄTAVOITTEET

Kunnissa pohditaan paljon elinvoimaisuutta. Elinvoima ei ole kunnan koosta kiinni. Oli iso tai pieni kunta, sen elinvoima kumpuaa yhteisöllisyydestä, toimintatavoista, viihtyisästä ympäristöstä tai mm siitä, että keskitytään olennaisiin ja tärkeisiin toimiin. Ympäristöohjelman laatimisella ja käyttöönotolla voidaan vaikuttaa positiivisesti kunnan elinvoimaisuuteen.

Kunnan ympäristöohjelman isona tavoitteena on **ympäristönsuojelu**. Se taas tarkoittaa paljoa muutakin kuin ”suojelua”. Se voi olla kotitalouksissa jätteen lajittelua ja sillä tavoin pienentää osaltaan jätekuormaa, se voi olla järkeviä kulutusvalintoja tai omaa energian säästöä. Ympäristönsuojelu kunnassa taas osaltaan tähtää siihen, että Eura pyrkii toimillaan edistämään kunnan luonnonympäristön ja monimuotoisuuden säilyttämistä turvallisena, terveenä ja viihtyisenä. Samalla kunta kehittää sen toimintaa ympäristöohjelman tavoitteiden mukaiseksi ja että lähiympäristö tukee asukkaiden tarpeita ja terveyttä sekä edistää ja lisää luonnossa viihtymistä. **Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ovat kärkitavoitteita, joihin ympäristöohjelman toimenpiteet tähtäävät.**

-
- **Ilmastonmuutoksen hillintä**
 - **Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen**
 - **Kiertotalouden edistäminen**

Kiertotaloutta kehittämällä ja edistämällä lähes jokaisella on mahdollisuus toimia.

Kiertotalous tarjoaa laajoja mahdollisuuksia kunnalle, yrityksille ja asukkaille vauhdittamaan kestäväää arkea ja kulutusta. Kiertotalouden edistäminen on valittu kolmeen päätavoitteeseen mukaan, koska se antaa mahdollisuuden pieniin ja myös isoihin ympäristö-tekoihin. Isossa kuvassa visiona on, että **"Eura – elinvoimainen mahdollistaja"** on tunnettu tehokkaasta kiertotalousosaamisestaan ja rohkeista ratkaisuistaan kehittää kiertotalouden mahdollisuuksia kunnassa ja kuntalaisten hyväksi. Kiertotalous on usein konkreettista tekemistä ja sen avulla on helppo mahdollisuus saavuttaa myös taloudellista kestävyttä, sosiaalisuutta ja kustannussäästöjä.

VISIO 2030
Eura on
elinvoimainen ja se
tunnetaan hyvin
hoidetuista
ympäristöasioistaan.

2 EURAN YMPÄRISTÖ NYT

Sopeutuakseen ilmastonmuutokseen, **Euran kunta** tarvitsee hyvinvoivaa ja monimuotoista luonnonympäristöä ja luonnon meille tarjoamaa hyvinvointia. Sopeutuakseen ilmastonmuutokseen **luonto** tarvitsee ihmisten toimia mm kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ja hiilinielujen kasvattamisessa ja vaalimisessa. Näillä luonnon hyvinvointia edistävillä yhteisillä teoilla voidaan vaikuttaa myös omaan elämänlaatuun nyt ja tulevaisuudessa.

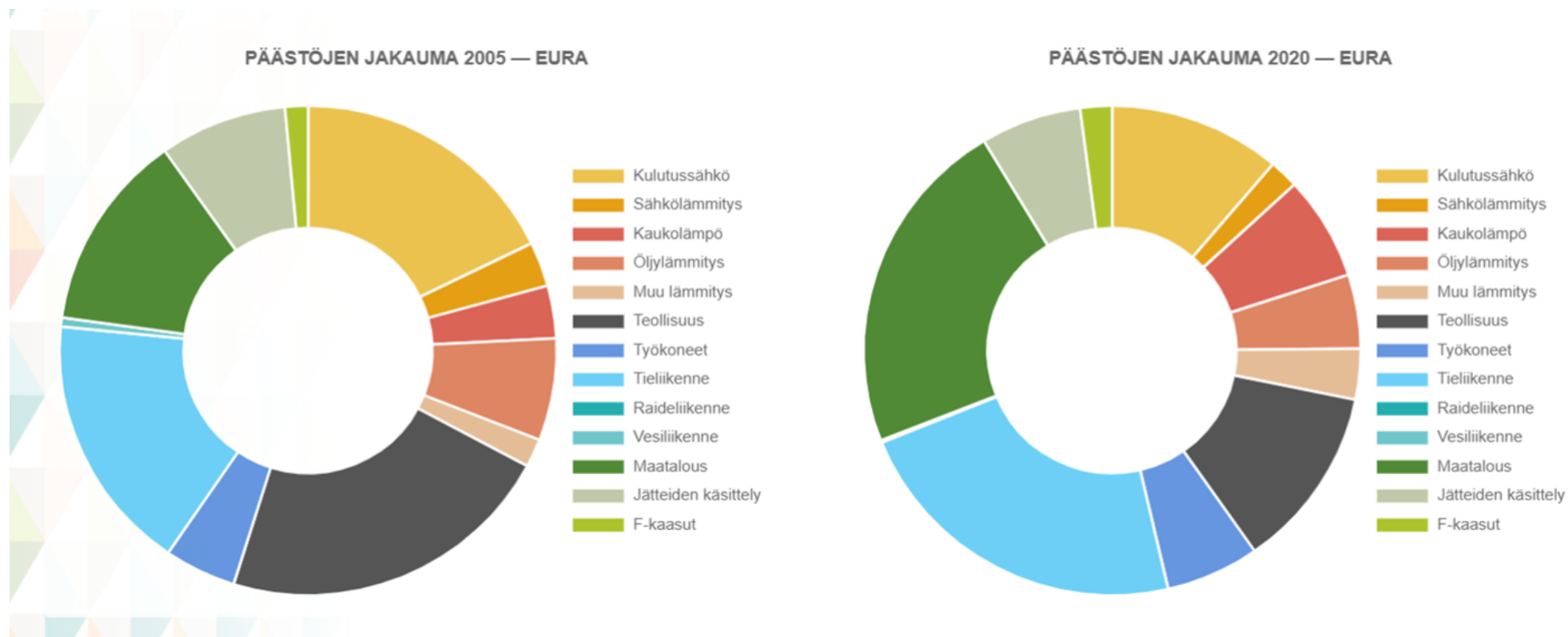

Eurassa on historiallisestikin ainutlaatuinen ympäristö. Yleisesti Satakunnassa alue- ja yhdyskuntarakenne on monipuolinen, Eurassa lisäksi vesistöjä ja jokilaaksoja taajamineen. Alue tarjoaa monipuoliset edellytykset asumiseen, työhön sekä palvelu- ja luontohakuisuuteen, jossa on mahdollista toteuttaa erilaisia elämäntyylejä.

Satakunnassa ydinmaaseutualueita ovat Eura, Huittinen ja Kankaanpää. Peruselementteinä maisemassa ovat pelto, metsä ja vesi. Eurassa tasaiset peltomaisemat ovat hallitsevia. Pyhäjärvi ja muut lähijärvet ovat maiseman tärkeitä elementtejä. Maakunnassa ja myös Eurassa on monimuotoista luontoa ja rikasta kulttuuriperintöä, ne ovat elinympäristössä selkeitä vahvuustekijöitä. Eurassa pellot ja metsät ovat hyväkasvuisia ja tuottoisia. Yleisesti ottaen ilmanlaatu on hyvää, elinympäristö on viihtyisä ja terveellinen. Vesistöt tarjoavat monipuolisia käyttö- ja virkistysmahdollisuuksia.

Kuten monella muullakin paikkakunnalla, haasteet liittyvät ilmastonmuutokseen, luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen (luontokato) ja esimerkiksi vesistöjen rehevöitymisen haasteisiin. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia ovat sään ääri-ilmiöt, mikä osaltaan voi kasvattaa esimerkiksi tulvariskiä. Myös rehevöityminen, lämpötilan nousu ja lisääntyneet sateet ovat osaltaan muuttamassa lajiston elinolosuhteita. Mikromuovit ja lääkejäämät ja niiden tuomat riskit vesistöihin ovat haaste ja ylläpitävät ympäristöriskiä.

Katsottaessa ilmastonmuutoksen kannalta, merkittävimmät päästöt Eurassa tulevat liikenteestä, maataloudesta ja energian käytöstä, kuten monessa muussakin kunnassa Suomessa.

Kuva: Hiilineutraalisuomi.fi:n sivustolta kuntien päästölaskurissa on nähtävissä Euran tilanne vuosina 2005 ja 2020 kasvihuonekaasupäästöjen osalta.

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — EURA

KOKONAISPÄÄSTÖT

2005 - 2020

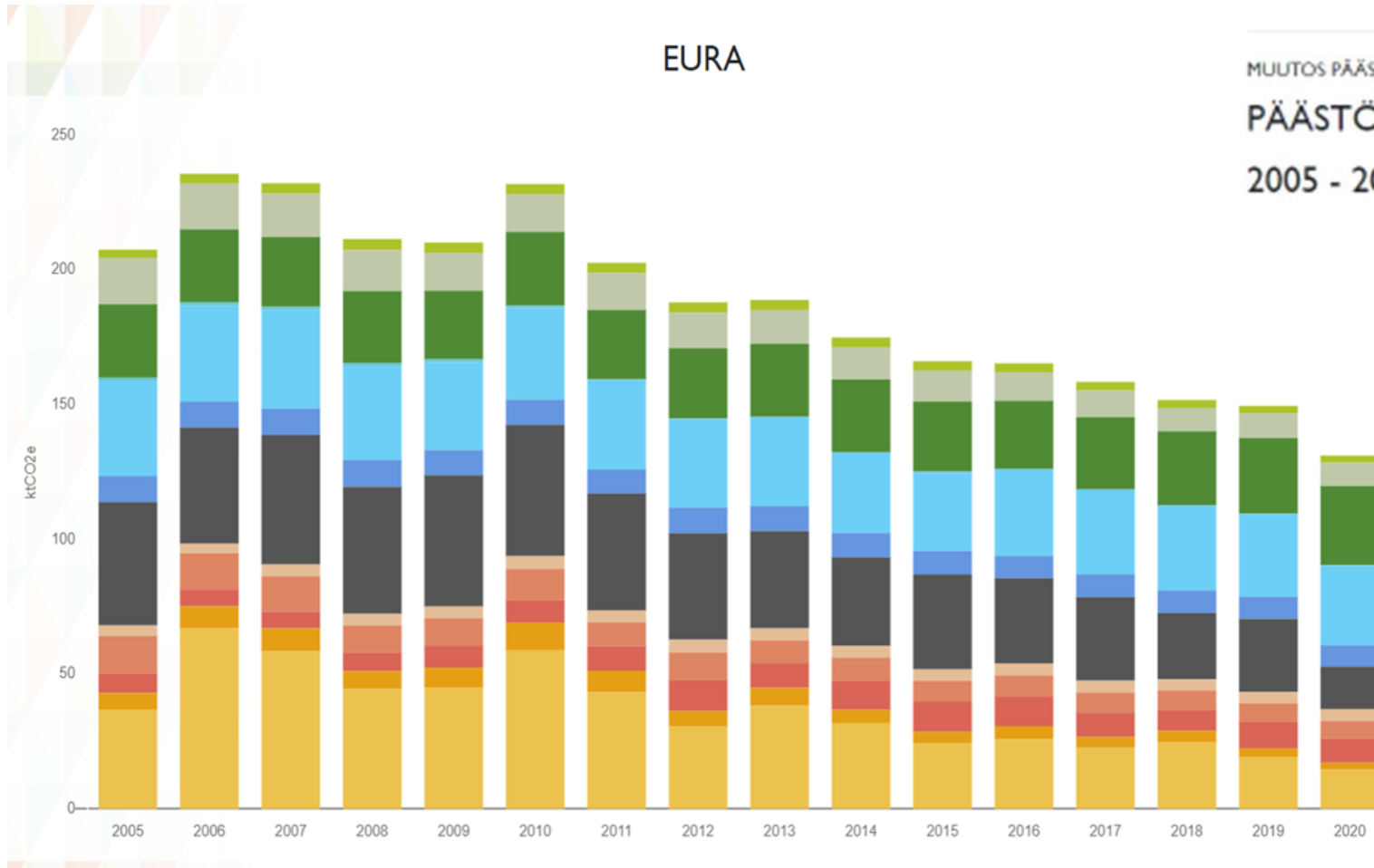
-37%

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — EURA

PÄÄSTÖT PER ASUKAS

2005 - 2020

-30%

Suunta on oikea. Tavoitteen kirkastaminen, suunnittelu ja yhteinen tahtotila auttavat edelleen kaikkia yhteisen tavoitteen saavuttamisessa.

3 YMPÄRISTÖOHJELMAN TEEMAT

Eura on mukana ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tehtävässä työssä ja ryhtyy suunnitelman mukaisesti vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään erilaisilla toimenpiteillä. **Toimenpiteissä korostuu ympäristövastuullisuus.**

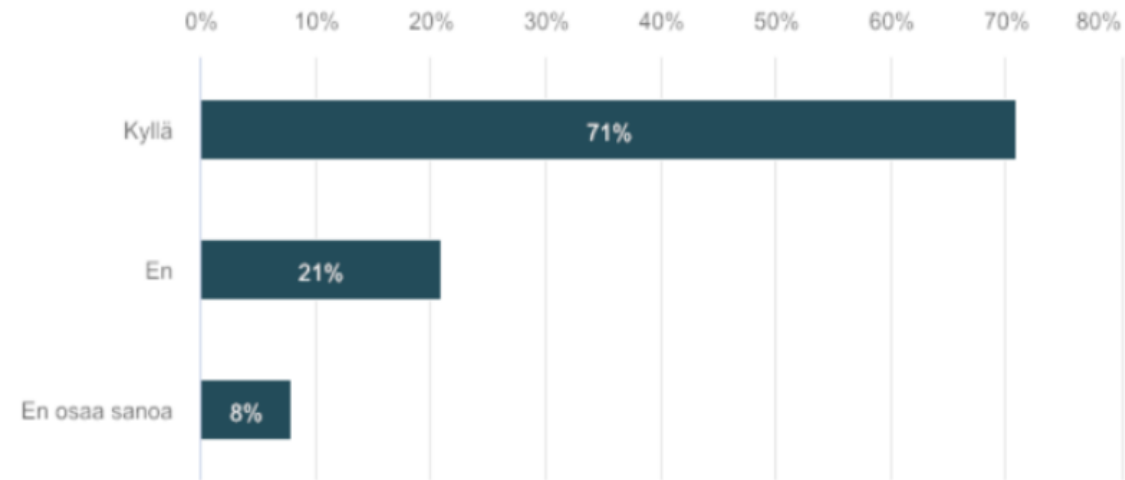
Euran kunnan ympäristöohjelmassa suunnitellaan lähivuosien tavoitteet ympäristötyölle. Ympäristöohjelmassa otetaan kantaa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja rakennetaan teemakohtaiset toimenpide-ehdotukset ilmastonmuutoksen hillintään kunnassa sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Sillä halutaan edistää kestäväää suunnittelua ja yhdyskuntarakennetta, kiertotaloustoimia sekä ottaa kantaa energiatehokkuuteen ja sen tehostamiseen. Ympäristöohjelma on yhteistyötä eri tahojen kanssa ja parhaimmillaan se innostaa kuntalaisia mukaan sekä kannustaa ja innostaa toimimaan kestävästi myös kotitalouksissa.

Kuntalaiskyselyssä kuntalaiset ilmaisivat huolensa

2. Oletko huolissasi ympäristön tilasta Eurassa?

Vastaajien määrä: 65

	n	Prosentti
Kyllä	46	70,8%
En	14	21,5%
En osaa sanoa	5	7,7%

Kuntakyselyn tulokset ja kirjalliset vastaukset
LIITE –osiossa.

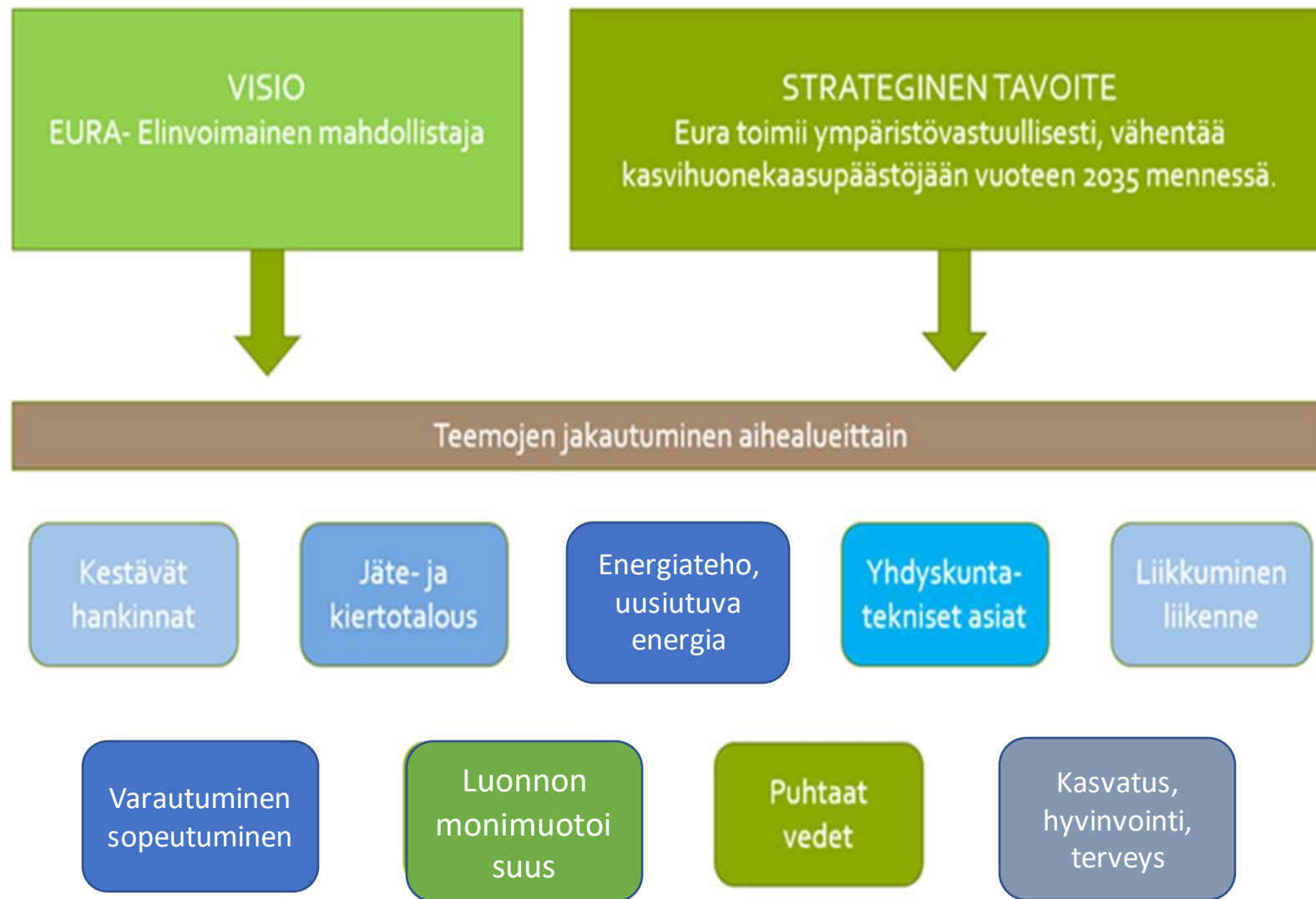
**Yli 70 % vastaajista ilmoitti
olevansa huolissaan
ympäristöntilasta Eurassa.**

Tulevaisuuden menestys on kiinni tämän päivän teoista.

Euran ympäristövastuullisia toimia on esitelty teemoittain. Näitä teemoja on yhdeksän: kestävät hankinnat, jäte- ja kiertotalous, energiatehokkuus ja uusiutuva energia, yhdyskuntatekniset asiat, liikenne, ympäristökasvatus/hyvinvointi/terveys, luonnon monimuotoisuus, puhtaat vedet ja sopeutuminen ja varautuminen. Seuraavassa esitellään hieman tarkemmin yhdeksää teemaa ja niiden sisältöä. **Pääpaino toimenpiteissä tulee olemaan viidessä kärkiteemassa, joiden toimenpide-ehdotuksia tullaan jalkauttamaan ympäristöohjelman valmistumisen jälkeen.** Nämä viisi ovat kestävät hankinnat, jäte- ja kiertotalous, energiatehokkuus ja uusiutuva energia, yhdyskuntatekniset asiat ja ympäristökasvatus/hyvinvointi/terveys. Euran kunnan ympäristöohjelman 2022-2026 kärkitoimenpiteet sekä muut toimenpiteet löytyvät tämän ohjelman lopussa. Kärkitoimenpiteet luovat hyvän alun ympäristövastuulliselle toiminnalle Eurassa.

Eura on etulinjassa Satakunnassa laatimassa ja jalkauttamassa ympäristöohjelmaansa. Toimeenpanoon liittyy myös se, että Euran kunta on valittu Satakuntaliiton ”Alueet kuntien ilmastotyön tukena” –hankkeen esimerkkikunnaksi, jonka kautta tullaan saamaan vankan asiantuntijaryhmän tuki, opastus, yhteistyö ja muu tukiverkosto.

Kestävät hankinnat

Kestävillä hankinnoilla on mahdollisuus lisätä kunnan elinvoimaisuutta. Kunnilla yleensä onkin vaikutuksen avaimet kädessään tehdessään hankintoja omaan kuntaansa. Kunnan hankinnoissa tahdin määrittelee usein eurot, on kuitenkin tärkeä tiedostaa, että hankintalainsäädännöllä tavoitellaan monia muitakin asioita. Hankintaosaamista onkin syytä päivittää ja kouluttaa hankkijahenkilöitä kestävään päätöksentekoon. **Kestävä hankinta ottaa huomioon ympäristö-, sosiaaliset- ja taloudelliset näkökulmat.** Ne ovat tavaroita ja palveluita, jotka kuormittavat ympäristöä vähemmän, edistävät sosiaalista hyvinvointia ja kiertotaloutta, rahaa säästyy elinkaariajattelun seurauksena.

***Meidän jokaisen pieni
ympäristöteko on
yhdessä iso ekoteko.***

Jäte- ja kiertotalous

Jäte on yksi aikamme suurimmista haasteista. Se on globaali haaste, mutta onneksi siihen on monia ratkaisuja olemassa ja kehitteillä. Jätettä on mahdollista vähentää, **jos sen vähentämiseen motivoidutaan**. Euran kuntakyselyn tuloksissa sekä asiantuntijahaastatteluissa haastateltavat kokivat jäte- ja kiertotalouden erittäin tärkeäksi toimeksi taisteltaessa ilmastonmuutosta vastaan ja sen hillintään liittyvissä toimissa. **Kiertotalous tarjoaa monenlaisia ratkaisuja hillitä ilmastonmuutosta**, suosia ympäristöystävällisiä kuluttamistapoja ja pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Kiertotalous kunnassa tuo säästöjä, luonnonvaroja käytetään kestävämmiin ja niiden elinkaari on pidempi, ne pysyvät kierrossa pidempään turvallisesti.

Kiertotalouteen liittyvät muutkin osa-alueet, mm **kestävä ruokajärjestelmä**, jonka tavoitteena on ruokahävikin vähentäminen ja lähiruuan suosiminen. Kuntalaiskyselyssä kuntalaisia mietitytti ruokahävikki ja siihen liittyvät toimenpiteet. Ajankohtainen asia on miettiä ruokahävikin todellista vähentämistä, koska Ukrainan sodan vaikutuksesta on jo huomattu, että ruoka kallistuu entisestään. Hävikkiseuranta ja siihen liittyvä hävikin väheneminen tuovat onnistuessaan myös kustannussäästöjä.

Kiertotalouteen liittyvät toimet ovat niitä, joilla on helppo aloittaa ympäristötyö. Konkretiaa tuo esimerkiksi se, että pystytään kotitalouksissa pienentämään omaa jätemäärää. Kun aloitetaan esimerkiksi kompostointi, se osaltaan pienentää sekajätteen määrää ja tuo heti tuloksia. Kompostoinnista syntyvän mullan voi hyödyntää puutarhassa. Seuraava konkreettinen toimi voisi olla paperi- ja muovijätteen lajittelu. Jätekustannuksia voidaan pienentää, vaikka jätelajittelua tehostetaan.

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Kunnan omistamat erilaiset kiinteistöt ja kotitaloudet kuluttavat paljon energiaa. Koulujen, toimistojen, liikuntahallien ja asukkaiden kiinteistöjen järkevä energiankulutus, suunnitelmallisuus ja oikea käyttö lisäävät viihtyvyyttä, se on myös taloudellisesti järkevää sekä näillä toimilla voidaan jo vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

Energiankulutusta voidaan vähentää yksinkertaisilla ja pienillä toimilla, jotka ovat taloudellisesti järkeviä ja niiden kautta voidaan myös saada taloudellista hyötyä, kun säädetään esimerkiksi lämmitysjärjestelmää ja ilmastointia, vaihdetaan valaistuksessa lamput LED-valaisimiin. Monissa katselmuksissa voidaan havaita ja löytää uusia säästömahdollisuuksia. Laitteita säätämällä ja huoltamalla ja järjestelmiä sekä toimintatapoja muuttamalla päästään jo alkuun.

Yhdyskuntatekniset asiat

Elämme jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristömme kanssa. **Ympäristössä erilaiset arvot ovat meille tärkeitä.** Monet haluavat asua luonnon lähellä, toiset arvostavat luonnon tarjoamia tai sinne rakennettuja harrastusmahdollisuuksia, joku kävely- ja pyörätieväyliä. Sekä rakennettu ympäristö että luonnon ympäristö herättävät tunteita. **Elinolot liittyvät keskeisenä osana kuntalaisten hyvinvointiin.** Kunnan järjestämät ulkoiset palvelut kuten terveydenhuolto (1.1.2023 alkaen siirtyy hyvinvointialueelle), päiväkotit tai kasvatus, tieverkosto, jätehuolto, kunnallistekniikka eivät toteutuisi ilman kuntaa. Katuvalot valaisevat pimeimpinä ajankohtina, risteysalueet ovat selkeitä eikä niissä ole näkymäesteitä sekä vesilaitokselta kuntalaiset saavat hyvälaatuista talousvettä. Hyvä ja hoidettu ympäristö tarjoaa virikkeitä, haasteita, mutta ennen kaikkea turvallisuutta.

Liikenne

Koko valtakunnassa kuten myös **Eurassa on liikenteen osuus kasvihuonekaasupäästöistä noin viidennes.** Suurin osa siitä aiheutuu henkilöautoliikenteestä. Suomessa autoja tarvitaan mm pitkien yhteyksien takia. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuulla 2022, josta osaltaan johtuen polttoaineiden hinnan merkittävä kohoaminen johtuu, on moni autoilija miettinyt tarkemmin tarvettaan autoilla. Useat ovat siirtyneet tekemään lyhyet matkansa pyörällä tai jalan. Varmasti moni miettii seuraavan autonhankinnan yhteydessä yhä tarkemmin, millä polttoaineella auto kulkee.

Ympäristökasvatus, hyvinvointi, terveys

Euran kunta on päättänyt panostaa vahvasti varhaiskasvatukseen. Kouluissa ja päiväkodeissa toteutetaan ympäristökasvatusta monin eri keinoin. Kun lapsi tai nuori viettää lapsuudessaan paljon aikaansa luonnossa, erilaisia asioita tehden tai vain oleskelemalla, siitä lähtee rakentumaan ns luontosuhde. Kun nuori oppii luonnosta viettämällä siellä aikaansa, toimii hän todennäköisemmin myöhemminkin luonnossa ympäristöä huomioiden ja vastuullisesti. Samalla hän edistää luontotietouden välittymistä tulevaisuudessakin.

Luonnon monimuotoisuus

Luonnon monimuotoisuus tarkoittaa lyhykäisyydessään eliölajien määrää, ekosysteemiä, lajien kirjoa maailmassa. **Kun käytämme luonnonvaroja, luonto köyhtyy eli monimuotoisuus vähenee.** Tästä esimerkkinä ovat mm lajien väheneminen. Lounais-Suomessa ja myös Eurassa luonto on pitkän asutushistorian ja luonnonolosuhteidensa ansiosta yksi maamme monimuotoisinta aluetta. Toisaalta ihminen on uhka ja ihmisen toiminta uhkaa sen vaihtelevaa luontoa. **Luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata kuitenkin monin eri keinoin.**

Ihmiset ovat luonnon kumppaneita. Luonnon monimuotoisuutta voidaan kokea ympäristössä ja pihoilla. Kun kävellään lähimetsässä, voidaan aistia sen tuoksu ja nähdä lintujen pesäpuuhat tai uhanalainen perhonen. Ilmastonmuutokselta ei kuitenkaan voi välttyä. Se on uhkatekijä. Sen seurauksena ilmasto muuttuu, keskilämpötila kohoaa, merenpinta nousee ja jää- ja lumipeitteet hupenevat. Sääilmiöt ja sen vaikutukset luontoon näkyvät sadantana, tulvina, kuivuutena, hellejaksoina, myrskyinä ja tuulisuuden lisääntymisenä, tuholaishyönteisten ja kasvitautien lisääntymisenä. Ilmastonmuutoksen pysäyttäminen on mahdotonta, mutta voimme hidastaa sitä. Kasvihuonekaasupäästöt ovat ilmakehässä jopa satoja vuosia ja lämmittävät ilmakehää. Vahingot ovat siitä seurausta. **Näihin muutoksiin pitää varautua ja sitä kautta sopeutua.** Ihmiskunta voi hillitä ilmastonmuutosta. On myös todettu, että ihmisen terveyden kannalta allergiat ja krooniset tulehdussairaudet ovat harvinaisempia tai vähäisempiä alueilla, joissa luonnon monimuotoisuus on säilynyt paremmin ja vieraslajeja vähennetty.

Puhtaat vedet

Ilmastonmuutos vaikuttaa myös vesistöihin. **Vesistöt lämpenevät ja sitä kautta vaikutukset ulottuvat eliöstöön ja esimerkiksi kalojen kutemiseen ja kalakantoihin** Se vaatii näiltäkin sopeutumista. Kun sataa enemmän, valumat ja virtaamat ovat suurempia. Lopulta ainekset päätyvät mereen ja sekoittavat tilannetta entisestään.

Pyhäjärvellä on tehty erilaisia suojeluohjelmia jo vuodesta 1995 lähtien. Silloin perustettiin Pyhäjärven suojelurahasto. Suojeluohjelma kokoa eri toimialojen osaamista tutkimusryhmiin. JOKIohjelma on taas kuntien ja yritysten perustama toiminta vuonna 2017. Yleisesti näissä suojeluohjelmissa ovat tavoitteena ihmisten osallistaminen, tiedon jakaminen sekä vesien kuormituksen vähentäminen.

Pyhäjärvi on tunnettu runsaskalaisuudestaan. Lajeina siellä ovat mm siika, ahven, muikku ja täplärapu. Myös linnusto on runsas ja luontokuvaajalle järvellä on tarjota upeita maisemia. Eurasta löytyy myös toinen järvi, Koskeljärvi, joka on merkittävä luonnonsuojelukohde ja lintujärvi.

Pyhäjärvi on Satakunnassa tunnettu ja arvostettu järvi. Sen virkistyskäyttö on monipuolista, esimerkiksi veneilyn, melonnan, vesihiihdon ja uinnin muodossa tai retkeily ja patikointi rantamilla, pyöräily ja juoksumaraton järven ympäri. On ymmärrettävää, että Pyhäjärveä halutaan suojella ja kunnostaa, sen tilaa kohentaa. Se herättää tunteita ja on kuntalaisille eräs ylpeyden aiheista.

Sopeutuminen ja varautuminen

Ilmastonmuutos on täällä ja sen tuomat muutokset tai vaikutukset ympäristöömme ovat suhteellisen ja yllättävän nopeita, niin nopeita, etteivät kaikki lajit ehdi sopeutua. Ihminen on yksi näistä lajeista. Kun mietitään ilmastonmuutoksen tuomia vaikutuksia esimerkiksi sitä kautta, että säätila lämpenee ja helteet lisääntyvät, se tarkoittaa helteen ja kuumuuden aiheuttamia terveyshaittoja, varsinkin ikäihmisille. Sään ääri-ilmiöitä ovat myös nopeat säätilojen vaihtelut tuovat lumet, jäät ja liukkaudet. Se vaikuttaa Eurassa myös rakennusten erilaisiin vaurioihin mm kosteuteen liittyvät ja homeongelmiin. Se taas on osaltaan altistamassa sisäilmaan ja hengitystiesairauksiin.

Myrskyt ja tuulisuus ovat osaltaan lisäämässä riskiä kotitalouksien sähkökatkoksiin ja yleiseen toimintavarmuuteen. Ilmastonmuutos tuo mukanaan lisääntyvät sademäärät ja taudinaiheuttajien lisääntymisen. Myös ei-toivotut lajit voivat hyötyä tästä. Virustaudit leviävät, kuten koronapandemia viimeisen kaksi vuotta. Ilmastonmuutoksella on vaikutusta myös ihmisten henkiseen hyvinvointiin. Yhä nuoremmat ovat huolissaan ilmastosta, se aiheuttaa ilmastoahdistusta ja -masennusta.

Tehtävää on paljon, jotta voidaan sopeutua tulevaan. Tutkimus ja suunnittelu lisäävät tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista. **Viestintä ja vuorovaikutus** on yksi tärkeimmistä keinoista varautua myös Eurassa. Ihmisten on saatava taustatietoa, miksi heiltä odotetaan uusia tapoja toimia.

Nämä yhdeksän teemaa ovat osaltaan luomassa Eurasta ympäristövastuullisesti toimivaa kuntaa. **Euran kunta haluaakin toimillaan innostaa kuntalaisia mukaan, koska ympäristötyö on meidän kaikkien yhteistä työtä. Pienilläkin teoilla on merkitystä ja yhteistyöllä vaikutusta.** Siksi positiivinen viestintä ympäristöteemoista lisää kuntalaisten ympäristötietoa ja parhaimmillaan se jopa kannustaa ja motivoi kotitalouksissa toteutettavaa, vastuullista ympäristöarvojen huomioimista ja toimintaa.

Pelkillä suunnittelulla ei ympäristöä suojella, tarvitaan tekoja. Näihin toimenpiteisiin tarjoaa Euran ympäristöohjelma erilaisia ratkaisuja kunnan toimintaan, yrityksille ja kuntalaisille. **Tavoitteisiin päästään tiedolla, toimenpide-ehdotuksilla ja teoilla.**

EURAN KUNNAN KÄRKITOIMENPITEET YMPÄRISTÖOHJELMASSA 2022-2026	VASTUU-TOIMIALA
Aloitetaan ympäristöasioiden huomioiminen kaikessa toiminnassa. Päättäjien sitouttaminen. Ympäristöohjelman ottaminen mukaan. Lähtötilanne ja muutostarpeen kartoitus.	KAIKKI
Päivitetään kunnan ruuanhankintakriteereitä ja huomioidaan ruokahävikki kunnan ruokapalveluissa, luodaan seurantajärjestelmä ruokahävikin puolittamiseksi ja perustetaan pilottihanke.	RUOKAPALVELUT
Otetaan tietotason lisääntyessä käyttöön ympäristöarviointi, kiertotalous ja elinkaariajattelu hankintoja tehdessä. Opastus ympäristöystävällisiin hankintoihin, hankintalaki huomioiden.	HANKINTATIIMI
Järjestetään koulutusta kestäviin hankintoihin yhteistyössä naapurikuntien kanssa, jossa suunnitellaan ympäristöystävällinen hankintatapa ja yhteishankinnat.	HANKINTATIIMI
Tarkastellaan muovituotteissa uusiomuovin käytön lisäämistä, samalla kertakäyttöhyödykkeiden käytön vähentämistä.	KAIKKI
Järjestetään yrityksille suunnattu hankintailta, jossa Euran kunta kertoo alueen yrittäjille tulevista hankinnoistaan etukäteen, yhteistyön laajennus.	HANKINTATIIMI
Perustetaan uudenlainen ja nykyaikainen kiertotalouskeskus, mahdollistetaan kuntalaisille uusia kiertotalouden keinoja, materiaalikiertoja, uudelleenkäyttöä, ympäristökasvatusta.	TEKN./TYÖLLISYYS

Tehostetaan jätteen lajittelumahdollisuuksia ja edistetään kiertotaloutta lisäämällä jätteiden lajittelupisteitä, lisätään muovinkeräyspisteitä, uusi jätelaki huomioiden.	TEKNINEN/LHJ OY
Selvitetään kuntaan tekstiilijätekeräys mahdollisuutta ja kartoitetaan sen hyötykäyttö kiertotalousyrityksiä.	TEKNINEN/LHJ OY
Suunnitellaan jakamis-, uudelleenkäyttö- ja lainaamistoimintaa kiertotalouskeskuksen yhteyteen.	TEKN./TYÖLLISYYS
Suunnitellaan biojätekeräyskokeilu ½ vuotta, jotta kaikilla olisi mahdollisuus kokeilla ja hankkia tietoa.	SIVISTYS
Kouluihin ruokahävikkitietoutta pilotin yhteydessä, kerätään lähtötietoa ja tehdään suunnitelma ruokahävikin puolittamisesta. Yhteistyötä ravintolat, kahvilat, kaupat ja otetaan käyttöön Resq Club.	RUOKAPALVELUT
Aloitetaan Ympäristöasiat näkyville! -teemalla verkkosivustolle ympäristöosio ja aktiivista viestintää kuntalaisille: uutiskirje, tietoa, teemoja, tapahtumia, mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.	TEKNINEN
Kunta selvittää energiatehokkuus toimia kiinteistöihinsä, tilatehokkuus, kunnan kiinteistöjen käyttöasteen kartoitus, kartoitetaan aurinkoenergia mahdollisuutta.	TEKNINEN
Huomioidaan lähiluonto ja metsä kaavoituksessa ja maankäytössä, myös viihtyvyys.	KAAVOITUS/HALLITUS
Kartoitetaan kunnan nykyiset työajot, pohditaan sähköauton hankintaa ja latauspisteiden rakentamista.	YHDYSKUNTA

EURAN KUNNAN MUUT TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET YMPÄRISTÖOHJELMASSA 2022-2026					VASTUU- TOIMIALAT
Luodaan uusi ohjeistus sekä päivitetään olemassa olevaa hankintaohjeistusta toimialasektorien kanssa yhteistyössä, perustetaan uusi hankintaryhmä.					HANKINTATIIMI
Suunnitellaan kunnan toimitiloista poistettavien irtaimiston kierrätys tai lahjoitus, edistetään kiertotaloutta ja uudelleenkäyttöä.					TEKNINEN
Toteutetaan pienkompostorikokeilu yhdessä koululaisten kanssa ja liitetään se osaksi ympäristökasvatusta, lelunvaihtopäivät päiväkoteihin ja alakouluihin.					SIVISTYS
Öljylämmitteiset kiinteistöt kunnassa pyritään muuttamaan ympäristöystävällisempiin energiaratkaisuihin vuoteen 2030 mennessä. Haetaan toimiin tukirahoitusta.					TEKNINEN
Euran kunta tekee vieraslajien torjuntaa.					TEKNINEN
Tehostetaan ja ylläpidetään yhteistyötä Pyhäjärven tilasta Pyhäjärvi-Instituutin kanssa.					TEKNINEN
Perustettavaan kiertotalouskeskukseen ympäristökasvatuksellisia teemapäiviä, tietoutta ja tehtäväpaketit koululaisille.					SIVISTYS

Minimoidaan jätteen syntymistä viisailla kulutusvalinnoilla.	KAIKKI
Ylläpidetään ympäristöasioita tekemällä kuntalaisten käyttöön ympäristökäsikirja sekä helppo jäteopas sähköisesti.	TEKNINEN/LHJ OY
Laaditaan selkeä hankintaopas, joka tarjoaa matalalla kynnyksellä kestävän ja ympäristöystävällisen hankinnan perustietoa toimialan hankintavastaavalle.	HANKINTATIIMI
Järjestetään koululaisille mm ympäristökysely, jonka pohjalta suunnitellaan tulevaa ympäristötietouden lisäämistä esimerkiksi koulutyössä, ylläpidetään luontosuhdetta.	SIVISTYS
Perustetaan auringonkukkapelto toivottamaan tervetulleeksi Euraan.	TEKN./TYÖLLISYYS
Laaditaan jätelain mukainen jätehuoltosuunnitelma tuleville vuosille, tavoitteena vähentää jätettä, jätemäärien seuranta, kiertotalouden edistäminen.	TEKNINEN
Lisätään etenkin muovin kierrätyspisteitä.	TEKNINEN
Edistetään yhdyskuntasuunnittelussa toimivaa liikennejärjestelmää, tiestön kunto.	YHDYSKUNTA
Kartoitetaan ja ajantasaistetaan kunnan kiinteistöjen energiankulutus. Hankitaan lähtötiedot ja alkutiedot sekä laaditaan mittaristo, huomioidaan uusiutuva energia.	TEKNINEN

Mittarit ja seuranta

Energiatehokkuus

Investoinnit, energiankulutus ja niistä tulleet kustannussäästöjen seuranta kohteittain ja toimenpiteiden taloudelliset säästöt (kuluseuranta), tilan käyttö ja siitä todennettujen tilojen luovutus pois, kpl-määrä/vuosi. Kasvihuonekaasupäästötilastojen seuranta.

Ympäristökasvatus, hyvinvointi, terveys

Virkistysmahdollisuuksien ja luontoreittien määrän lisääntyminen, perustetaan ruokahävikki -pilottihanke tavoitteena hävikin ja hukan pienentäminen, Resq Club -jäsenten määrän lisääntyminen kpl/yrityksiä, pidetään kirjaa vuositason, montako ympäristöaiheista kokousta ja palaveria on pidetty asioiden edistämiseksi, ympäristöoppituntien/kasvatuksen lukumäärän lisääntyminen.

Kestävät hankinnat

Ympäristömerkkien ja -sertifikaattien käyttö- kpl-määrä. Tavoitteena vuosittain lisätä määrää. Ympäristötalousbudjetti ja sen seuranta vuositason. Hävikkiruuassa punnitut kilot ja siihen liittyen seuranpäiväkirja. Lähiruuan määrän lisääminen, tuottajien määrä/kilot.

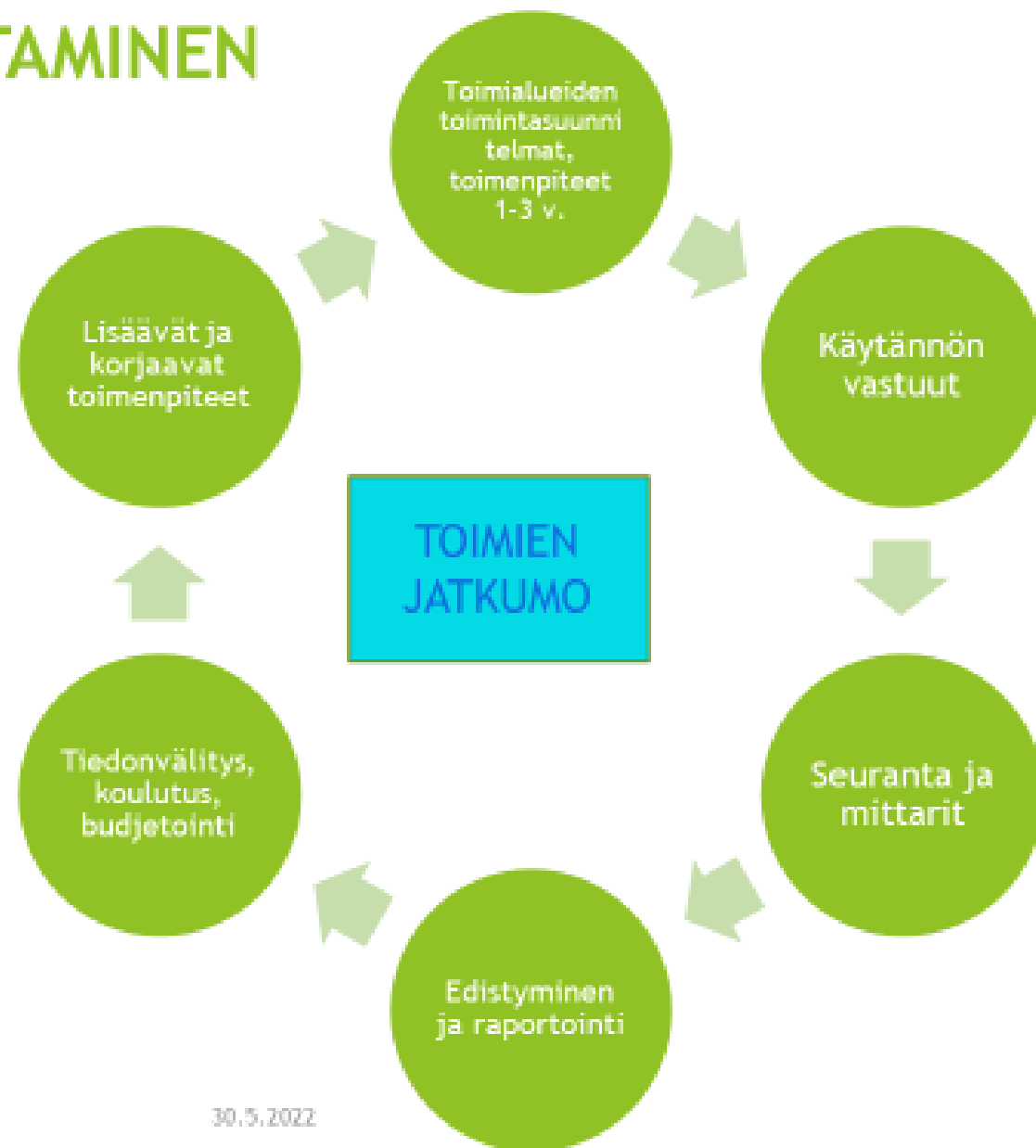
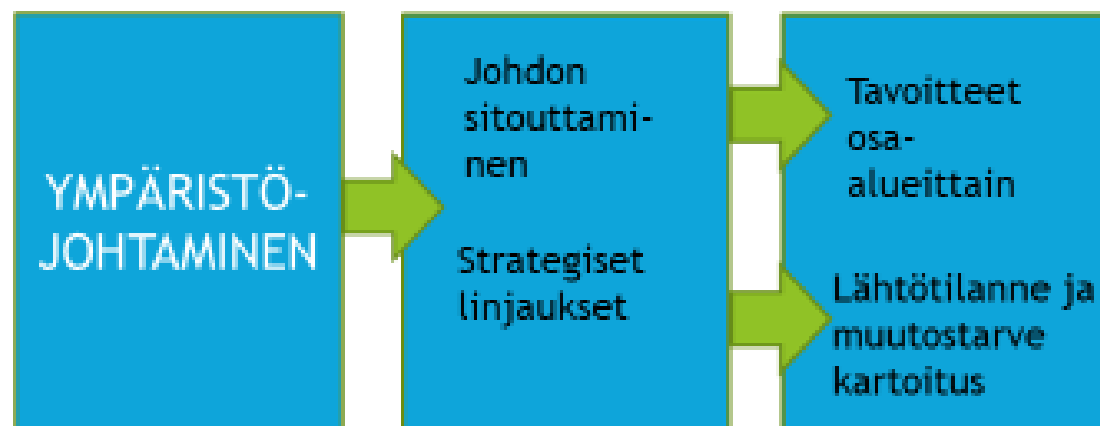
Jäte- ja kiertotalous

Eri jätelajien määrän/nimikkeiden lisääntyminen, jättekilojen määrän yleinen vähentyminen lajittelun ja kiertotalouden seurauksena, uusien kiertotalouteen liittyvien työpaikkojen syntyminen, kunnan jätelajien määrän lisääntyminen. Kiertotalouden tehostaminen pienentää sekajätteen määrää, sekajätteen seuranta.

Yhdyskuntatekniset asiat

Paikallistetaan vieraslajien sijainteja ja niiden hävitykseen talkoopäivät/vuosi, kunnan sähköautojen määrä, kevyentieliikenteenväylien kunnostukset ja uudistukset kpl/vuosi sekä kaavoituksessa huomioiminen ja lisääntyminen, lähimetsien säilyminen (ha).

LIITE: YMPÄRISTÖOHJELMAN JALKAUTTAMINEN

Lähteet

- ELY-keskus 2010. Varsinais-Suomen Ely-keskus. Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2010-2013.
- Euran kunnan www-sivut 2022. Viitattu 14.2.2022. <https://www.eura.fi>
- Hankintakeinon www-sivut 2021. Viitattu 4.5.2022. <https://www.hankintakeino.fi>
- Hiilineutraalisuomi.fi www-sivut 2022. Viitattu 25.4.2022. <https://www.hiilineutraalisuomi.fi>
- Ilmatieteenlaitoksen www-sivut 2022. Viitattu 1.5.2022. <https://www.ilmatieteenlaitos.fi>
- Jalonen, P. 2020. Opas kuntien ilmastotyön tueksi, Ilmastomuutos ja kunnat. Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Kideve Kittilän elinkeinotoimen yksikön www-sivut 2022. Viitattu 4.5.2022. <https://www.kideve.fi/hankintaopas>
- Kuntaliiton www-sivut 2022. Viitattu 25.1.2022. <https://www.kuntaliitto.fi>
- Motivan www-sivut 2022. Viitattu 20.3.2022. <https://www.motiva.fi>
- Naantalin kaupungin ympäristöohjelma vuosille 2020-2024. Viitattu 14.5.2022. <https://www.naantali.fi/sites/default/files/media/file/Naantalin%20kaupungin%20ymp%C3%A4rist%C3%B6ohjelma%20KV16032020%20%C2%A7%2020.pdf>
- Pyhäjärvi-Instituutin www-sivut 2022. Viitattu 24.4.2022. <https://www.pyhajarvi-instituutti.fi>
- Satakuntaliitto 2021. Viitattu 30.3.2022. Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia 2030. https://www.samk.fi/wp-content/uploads/2020/12/LUONNOS-Satakunnan-ilmasto-ja-energiastrategia-2030-_vesileimalla-1.pdf
- Sinisalo, S. 2021. Ympäristökäsikirja kuntapäättäjille. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Suomen luonnonsuojeluliiton www-sivut 2022. Viitattu 3.5.2022. <https://www.sll.fi>
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen www-sivut 2022. Viitattu 2.5.2022. <https://www.thl.fi>
- Valtuustoaloite 2021. Valtuustoaloite Euran kunta 61/11.00/2021.
- Ympäristönyt www-sivut 2021. Viitattu 4.5.2022. <https://ymparistonyt.fi>

Laatinut:

Satu Palokangas

Ympäristötekniikan insinööri

Euran kunta

puh: 044 422 4877

satu.palokangas@eura.fi
